

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยโดยทั่วไป

การวิจัยเกี่ยวกับชาวเขาตาม "โครงการทดลองฝึกอบรมผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขา" ของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทดลองสอนสังคมศึกษาโดยมุ่งฝึกและพัฒนาทักษะทางสังคมศึกษา ซึ่งได้ผลิตหลักสูตรพิเศษ หนังสือแบบเรียน 5 เล่ม ครอบคลุมทักษะทางสังคมศึกษาที่ควรปลูกฝังแก่เด็กในระดับประถมศึกษา และเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาคั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 และผลิตคู่มือครูสำหรับหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา (ทักษะทางสังคมศึกษา) เพื่อให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ มีทักษะทางสังคมศึกษา และมีความสามารถในการสอนทักษะเพื่อเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาในด้านการศึกษา หรือเป็นผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขาเผ่าของตนในหมู่บ้านชาวเขา ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาขาดครูสอนเด็กชาวเขา อันเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งของประเทศ

ผู้วิจัยมีสมมติฐานในการวิจัยว่า ชาวเขาที่มารับการฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรพิเศษ หนังสือแบบเรียน และคู่มือครูสำหรับแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ตลอดจนใช้หลักการและวิธีการฝึกอบรมตามโครงการฝึกอบรม จะเป็นผู้มีความรู้และมีทักษะทางสังคมศึกษา โดยความรู้และทักษะทางสังคมศึกษาคั้งกล่าวก่อนและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกัน และผลการเรียนรู้ด้านวิชาการมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสอน

การวิจัยครั้งนี้ กองสงเคราะห์ชาวเขาได้คัดเลือกชาวเขาจากจังหวัดต่าง ๆ เป็นตัวทดลองจำนวน 57 คน ซึ่งเป็นภิกษุสามเณรชาวเขา 25 รูป และฆราวาส 32 คน มารับการฝึกอบรม และอยู่ประจำตลอดเวลา 3 เดือน ณ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย หลักสูตรพิเศษ หนังสือแบบเรียน คู่มือครู สำหรับหนังสือแบบเรียน แบบทดสอบและแบบประเมินผลการฝึกสอนที่ผู้วิจัย ได้สร้างขึ้นมา แผนการสร้างหน่วยการสอนและบทเรียน ตามหลักสูตรพิเศษ ที่ได้สร้างขึ้นมาเช่นกัน

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการของผู้รับการอบรมแต่ละคนในวิชาสังคมศึกษา (ทักษะทางสังคมศึกษา) ในด้านพัฒนาการระหว่างฝึก ผลการเรียนรู้ทางด้านวิชาการ และความสามารถในการสอนอยู่ในเกณฑ์เป็นที่พอใจ
2. ผลการเรียนรู้ทางด้านวิชาการ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสอนวิชาสังคมศึกษา (ทักษะทางสังคมศึกษา) ของผู้รับการอบรม อยู่ในเกณฑ์ดี โดยผู้รับการอบรมสามารถถ่ายทอดความรู้ทางสังคมศึกษา และฝึกทักษะทางสังคมศึกษาที่ตนได้รับจากการฝึกอบรมให้นักเรียนอย่างไร้ผลสัมฤทธิ์ความมุ่งหมาย
3. การฝึกอบรมวิชาสังคมศึกษา (ทักษะทางสังคมศึกษา) มีประสิทธิภาพ เนื่องจากวิเคราะห์ได้ว่า ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม มีนัยสำคัญ แม้กระทั่งที่ระดับ .001 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. การปลูกฝังแนวคิด ค่านิยม และทักษะทางสังคมศึกษาให้แก่ผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขา เพื่อให้นำไปถ่ายทอด และฝึกทักษะให้แก่เด็กชาวเขานั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ ถ้าดำเนินการตามหลักและวิธีการฝึกอบรมของการวิจัยครั้งนี้
5. วิธีการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของวิชาสังคมศึกษาตามหลักการและกระบวนการต่าง ๆ ของการวิจัยครั้งนี้ได้ผลสัมฤทธิ์ความมุ่งหมาย

สรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมศึกษาในการสอนวิชาสังคมศึกษา และการฝึกหัดครูชาวเขาตามโครงการฝึกอบรมผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขาครั้งนี้ใช้การได้ผลดีมีความมุ่งหมาย

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ในการทดลองฝึกอบรมผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขา ณ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้พบปัญหาในการวิจัยหลายประการ ซึ่งควรมีการแก้ไขปรับปรุง เพื่อผลการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ผู้รับการอบรมมีพื้นฐานความรู้วิชาสามัญแตกต่างกันมากเกินไป (ประถมปีที่ 2 - มัธยมศึกษาปีที่ 3) ทำให้เกิดปัญหาในการสอนและการฝึกอบรม ฉะนั้นการคัดเลือกชาวเขาเข้ารับการฝึกอบรมแต่ละรุ่น ควรคัดเลือกผู้มีการศึกษาระดับเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน เช่น รุ่นที่ 2 คัดเลือกผู้รับการอบรมที่จบชั้นประถมปีที่ 4 - 7 รุ่นที่ 3 คัดเลือกผู้รับการอบรมจบชั้นประถมปีที่ 7 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นต้น หรือถ้าสามารถจัดอบรมรุ่นละระดับ ก็จะได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งนี้นอกจากจะลดปัญหาที่มีสาเหตุมาจากความแตกต่างของพื้นฐานความรู้วิชาสามัญของผู้รับการอบรม ยังจะช่วยให้วิจัยผลการอบรมเปรียบเทียบแต่ละรุ่นต่อไปได้อีก

2. พื้นความรู้วิชาสามัญของผู้รับการอบรม ไม่ควรต่ำกว่าชั้นประถมปีที่ 4 เพราะการฝึกทักษะทางสังคมศึกษา จำเป็นต้องใช้เวลานานมาก จึงจะฝึกได้ผล เมื่อผู้รับการอบรมมีพื้นฐานรู้น้อย และฝึกทักษะทางสังคมศึกษาในเวลาจำกัด จึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ผู้ที่สอบตกทั้งทางค่านวิชา การพัฒนา ระหว่างฝึก และการฝึกสอน เป็นผู้ที่มีความรู้ไม่ถึงชั้นประถมปีที่ 4 ทั้ง 2 คน และเป็น ผู้ที่มีพื้นฐานความรู้จบชั้นประถมปีที่ 4 แต่มีพื้นฐานความรู้ในเนื้อหาวิชาน้อยมาก อีก 7 คน

3. ผลการฝึกอบรม จะเห็นว่าการพัฒนาทักษะทางสังคมศึกษาของอาศัยทักษะทางภาษาไทยเป็นพื้นฐานในการฝึก โดยผู้รับการอบรมกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 ซึ่งมีทักษะทางภาษาไทยดี ก็มีพัฒนาการในการฝึกทักษะทางสังคมศึกษาสูง ในทางตรงกันข้าม ผู้รับการอบรมกลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 4 ซึ่งมีทักษะทางภาษาไทยต่ำ ก็มีพัฒนาการในการฝึกทักษะทางสังคมศึกษาอยู่ในระดับต่ำด้วย

ในการฝึกอบรมครั้งต่อไป ควรคัดเลือกผู้รับการอบรมที่มีทักษะทางภาษาไทย หรือได้รับการฟื้นฟูทักษะทางภาษาไทยมาพอสมควรก่อน มารับการฝึกและพัฒนาทักษะทาง

สังคมศึกษา เพื่อให้การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะทางสังคมศึกษาประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

4. ผู้รับการอบรมที่เป็นพระภิกษุ สามเณร มีพัฒนาการทุกด้านค่อนข้างสูงกว่าฆราวาส ทั้งนี้เนื่องจากมาจากพระภิกษุสามเณรมีพื้นฐานระเบียบวินัยดีมาก่อน จึงเป็นกลุ่มนำในด้านระเบียบวินัยได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นในการอบรมรุ่นต่อไปควรให้มีจำนวนเท่ากัน ทั้ง 2 ฝ่าย

5. หนังสือแบบเรียนและแบบทดสอบประสิทธิภาพทางวิชาการที่ใช้ในการทดลองฝึกอบรมครั้งนี้ สร้างขึ้นในเวลาจำกัด มีข้อควรแก้ไขและปรับปรุงอีกมาก หากผู้ที่นำไปใช้หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยนี้ได้ให้ความร่วมมือในการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงขอบทรวง จะช่วยให้เนื้อหาของหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา (ทักษะทางสังคมศึกษา) มีความถูกต้องสมบูรณ์และใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

6. แบบทดสอบที่ใช้วัดประสิทธิภาพทางวิชาการ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรได้มีการวิเคราะห์ขอทดสอบ เพื่อหาค่าความเชื่อถือของแบบทดสอบ ก่อนที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

7. หากจะมีการวิจัยเกี่ยวกับการสอนทักษะทางสังคมศึกษาในครั้งต่อไป ควรขอเสนอแนะให้เน้นการใช้อุปกรณ์ทางประการที่ส่งเสริมทักษะทางสังคมศึกษาโดยตรง เช่น การใช้แผนที่ภูมิศาสตร์ การตีความหมายสัญลักษณ์ของแผนภูมิ กราฟ และสถิติ การใช้หนังสือพิมพ์รายวันและการใช้เอกสารเสริมประสบการณ์ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์บทบาทของความรู้และความสามารถควบคู่ไปกับวิธีการฝึกอบรมด้วย

8. ผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขาที่มารับการฝึกอบรมรุ่นแรกนี้ ได้รับการแจกหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา (ทักษะทางสังคมศึกษา) ที่สร้างขึ้น พร้อมทั้งคู่มือครูคนละ 1 ชุด แต่เมื่อเขาออกไปปฏิบัติงานสอนตามหมู่บ้าน เด็กจะไม่มีหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา

นอกจากผู้ช่วยครูเหล่านี้จะทำแผนภูมิจากหนังสือดังกล่าวไปสอนชั้นชั่วคราว หากมีการพิมพ์หนังสือแบบเรียนชุดนี้แจกจ่ายให้เด็กชาวเขาที่ผู้ช่วยครูเหล่านี้ออกไปสอน ก็จะช่วยให้การติดตามผลงานวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มิฉะนั้นแล้ว การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กชาวเขาจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร

9. ผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขาที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นรุ่นแรก ควรจะได้มีโอกาสกลับมารับการฝึกอบรมอีกครั้งหนึ่งหลังจากได้ออกไปปฏิบัติหน้าที่และมีประสบการณ์ในการทำงานแล้วสัก 2 ปี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและปรับปรุงการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

10. ในการติดตามผลงานการวิจัยครั้งนี้ ควรได้รับความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาวเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของชาวเขา เช่น สถานีวิทยุชาวเขาของกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อจัดรายการวิทยุสำหรับโรงเรียนชาวเขาในหมู่บ้าน ติดตามผลงานและปัญหาของผู้ช่วยครูที่ไปสอนโรงเรียนของตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้สอนเด็กชาวเขา การประสานงานอย่างนี้จะช่วยให้แผนพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาบรรลุผลสำเร็จโดยเร็ว และก้าวรุดหน้าไปพร้อม ๆ กันทุกด้าน